

Zbirka odločb sodne prakse

SODBA SODIŠČA (drugi senat)

29. februarja 2024*

„Predhodno odločanje – Zdravila za uporabo v humani medicini – Direktiva 2001/83/ES – Člen 85c – Področje uporabe – Prodaja zdravil javnosti na daljavo – Zdravila za uporabo v humani medicini, za katera ni potreben zdravniški recept – Osebe, ki imajo dovoljenje ali pravico prodajati zdravila javnosti na daljavo – Možnost držav članic, da postavijo pogoje, utemeljene iz razlogov varovanja javnega zdravja, za prodajo na drobno zdravil, ki se prodajajo na spletu, na svojem ozemlju – Storitve informacijske družbe – Direktiva 98/34/ES – Direktiva (EU) 2015/1535 – Storitev povezovanja farmacevtov in strank za spletno prodajo zdravil“

V zadevi C-606/21,

katere predmet je predlog za sprejetje predhodne odločbe na podlagi člena 267 PDEU, ki ga je vložilo Cour d'appel de Paris (višje sodišče v Parizu, Francija) z odločbo z dne 17. septembra 2021, ki je na Sodišče prispela 30. septembra 2021, v postopku

Doctipharma SAS

proti

Union des Groupements de pharmaciens d'officine (UDGPO),

Pictime Coreyre,

SODIŠČE (drugi senat),

v sestavi A. Prechal, predsednica senata, F. Biltgen, N. Wahl (poročevalec), J. Passer, sodniki, in M. L. Arastey Sahún, sodnica,

generalni pravobranilec: M. Szpunar,

sodna tajnica: K. Hötzel, administratorka,

na podlagi pisnega postopka in obravnave z dne 19. aprila 2023,

ob upoštevanju stališč, ki so jih predložili:

– za Doctipharma SAS V. Eppendahl, L. Lesur, M. Rivasi, in A. Robert, avocats, M. Meulenbelt, advocaat,

* Jezik postopka: francoščina.

- za l'Union des Groupements de pharmaciens d'officine (UDGPO) S. Beaugendre in M. Boccon-Gibod, avocats,
- za francosko vlado G. Bain, V. Depenne, A.-L. Desjonquères, M. Guiresse in N. Vincent, agenti,
- za češko vlado T. Machovičová, M. Smolek in J. Vlácil, agenti,
- za italijansko vlado G. Palmierijeva, agentka, skupaj z M. Russo, avvocato dello stato,
- za Evropsko komisijo A. Sipos in F. Thiran, agenta,

po predstavitvi sklepnih predlogov generalnega pravobranilca na obravnavi 13. julija 2023

izreka naslednjo

Sodbo

- 1 Predlog za sprejetje predhodne odločbe se nanaša na razlago, po eni strani, Direktive 98/34/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 22. junija 1998 o določitvi postopka za zbiranje informacij na področju tehničnih standardov in tehničnih predpisov o storitvah informacijske družbe (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 13, zvezek 20, str. 337), kakor je bila spremenjena z Direktivo 98/48/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. julija 1998 (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 13, zvezek 21, str. 8) (v nadaljevanju: Direktiva 98/34) in, po drugi strani, člena 85c Direktive 2001/83/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 6. novembra 2001 o zakoniku Skupnosti o zdravilih za uporabo v humani medicini (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 13, zvezek 27, str. 69), kakor je bila spremenjena z Direktivo 2011/62/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 8. junija 2011 (UL 2011, L 174, str. 74) (v nadaljevanju: Direktiva 2001/83).
- 2 Ta predlog je bil vložen v okviru spora med družbo Doctipharma SAS in Union des Groupements de pharmaciens d'officine (združenje skupin lekarniških farmacevtov, UDGPO) glede zakonitosti storitve spletne prodaje zdravil, za katera ni potreben zdravniški recept, prek platforme, ki jo je zasnovala in upravljala družba Doctipharma.

Pravni okvir

Pravo Unije

Direktiva 98/34

- 3 Člen 1 Direktive 98/34 določa:

„V tej direktivi naslednji izrazi pomenijo:

[...]

2. ‚storitev‘ katera koli storitev informacijske družbe ali katera koli storitev, ki se običajno opravi odplačno, na daljavo, elektronsko in na zahtevo prejemnika storitev.

Za namene te opredelitve pojmov:

- ‚na daljavo‘ pomeni, da se storitev opravi, ne da bi bile stranke sočasno navzoče;
- ‚elektronsko‘ pomeni, da se storitev pošlje na začetnem kraju in sprejme na cilju z elektronsko opremo za predelavo (skupaj z digitalnim zgoščevanjem) in shranjevanje podatkov ter se v celoti prenaša, pošilja in sprejema po žici, radijsko, z optičnimi ali drugimi elektromagnetnimi sredstvi,
- ‚na zahtevo prejemnika storitev‘ pomeni, da se storitev opravlja s prenosom podatkov na posamezno zahtevo.

[...]“

Direktiva 2001/83

4 Člen 85c Direktive 2001/83 določa:

„1. Brez poseganja v nacionalno zakonodajo, ki prepoveduje ponujanje zdravil na recept v prodajo javnosti na daljavo prek storitev informacijske družbe, države članice zagotovijo, da se zdravila ponudijo v prodajo javnosti na daljavo prek storitev informacijske družbe, kakor določa Direktiva [98/34], pod naslednjimi pogoji:

- (a) fizična ali pravna oseba, ki ponuja zdravila, ima v skladu z nacionalno zakonodajo države članice, v kateri ima sedež, dovoljenje ali pravico za izdajanje zdravil javnosti tudi na daljavo;
- (b) oseba iz točke (a) je državo članico, v kateri ima sedež, uradno obvestila vsaj o naslednjih informacijah:
 - (i) imenu ali nazivu podjetja ter stalnem naslovu kraja dejavnosti, od koder se zdravila dobavljajo;
 - (ii) datumu začetka dejavnosti ponujanja zdravil v prodajo javnosti na daljavo prek storitev informacijske družbe;
 - (iii) naslovu spletnega mesta, ki se uporablja v ta namen, in vseh drugih zadevnih informacijah, ki so potrebne za identifikacijo tega spletnega mesta;
 - (iv) po potrebi o razvrstitvi zdravil, ki se ponudijo v prodajo javnosti na daljavo prek storitev informacijske družbe, v skladu z naslovom VI.

Te informacije se po potrebi posodobijo;

- (c) zdravila so skladna z nacionalno zakonodajo namembne države članice v skladu s členom 6(1);
- (d) brez poseganja v informacijske zahteve iz Direktive 2000/31/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 8. junija 2000 o nekaterih pravnih vidikih storitev informacijske družbe, zlasti elektronskega poslovanja na notranjem trgu (Direktiva o elektronskem poslovanju)[(UL, posebna izdaja v slovenščini poglavje, poglavje 13, zvezek 25, str. 399)], spletno mesto, ki ponuja zdravila, vsebuje vsaj:

- (i) kontaktne podatke pristojnega organa ali organa, uradno obveščene v skladu s točko (b);
- (ii) hiperpovezavo do spletnega mesta iz odstavka 4 države članice sedeža;
- (iii) skupni logotip iz odstavka 3, ki je jasno objavljen na vseh straneh spletnega mesta, povezanega s ponudbo zdravil v prodajo javnosti na daljavo. Skupni logotip ima hiperpovezavo na vnos osebe na seznamu iz točke (c) odstavka 4.

2. Države članice lahko postavijo pogoje, utemeljene iz razlogov varovanja javnega zdravja, za prodajo na drobno zdravil za prodajo javnosti na daljavo prek storitev informacijske družbe na svojem ozemlju.

[...]

6. Brez poseganja v Direktivo [2000/31] in v zahteve, opredeljene v tem naslovu, države članice sprejmejo potrebne ukrepe, s katerimi zagotovijo, da za osebe, ki niso navedene v odstavku 1 in javnosti ponujajo v prodajo zdravila na daljavo prek storitev informacijske družbe ter poslujejo na njihovih ozemljih, veljajo učinkovite, sorazmerne in odvračilne kazni.“

Direktiva 2011/62

5 V uvodnih izjavah od 21 do 24 Direktive 2011/62 je navedeno:

- „(21) Nezakonita spletna prodaja zdravil javnosti je velika grožnja javnemu zdravju, saj lahko na ta način v javnost pridejo ponarejena zdravila. To grožnjo je treba obravnavati. Pri tem bi bilo treba upoštevati, da nekateri pogoji za promet z zdravili na drobno niso bili usklajeni na ravni [Evropske U]nije in lahko zato države članice uvedejo pogoje za izdajanje zdravil javnosti v okviru Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU).
- (22) Pri preučevanju skladnosti pogojev za promet z zdravili na drobno s pravom Unije je Sodišče Evropske unije (Sodišče) priznalo posebno naravo zdravil, ki se po svojih zdravilnih učinkih bistveno razlikujejo od drugega blaga. Sodišče je tudi potrdilo, da sta zdravje in življenje ljudi na prvem mestu med sredstvi in interesi, ki jih štiti PDEU, ter da morajo države članice določiti raven varovanja, ki jo želijo zagotoviti javnemu zdravju, ter način, na katerega bo ta raven dosežena. Ker se lahko ta raven med državami članicami razlikuje, jim je treba dopustiti presojo [(sodba z dne 19. maja 2009, Apothekerkammer des Saarlandes in drugi, C-171/07 in C-172/07, EU:C:2009:316, točki 19 in 31)] glede pogojev za izdajanje zdravil javnosti na njihovem ozemlju.
- (23) S sodno prakso Sodišča je ob upoštevanju tveganja za javno zdravje in glede na pristojnost, dodeljeno državam članicam, da določijo raven varovanja javnega zdravja, zlasti priznано, da države članice načeloma lahko omejijo prodajo zdravil na drobno zgolj na farmacevte [(sodba z dne 19. maja 2009, Apothekerkammer des Saarlandes in drugi, C-171/07 in C-172/07, EU:C:2009:316, točki 34 in 35)].
- (24) Zaradi tega in glede na sodno prakso Sodišča naj bi bilo državam članicam omogočeno, da uvedejo pogoje, utemeljene z razlogi varovanja javnega zdravja, za promet z zdravili na drobno, ki se ponujajo v prodajo na daljavo prek storitev informacijske družbe. Ti pogoji ne bi smeli po nepotrebnem omejevati delovanja notranjega trga.“

Direktiva (EU) 2015/1535

- 6 Člen 1(1) Direktive (EU) 2015/1535 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 9. septembra 2015 o določitvi postopka za zbiranje informacij na področju tehničnih predpisov in pravil za storitve informacijske družbe (UL 2015, L 241, str. 1) določa:

„V tej direktivi se uporabljajo naslednje opredelitve pojmov:

[...]

- (b) ‚storitev‘ pomeni katero koli storitev informacijske družbe ali katero koli storitev, ki se običajno opravi odplačno, na daljavo, elektronsko in na posamezno zahtevo prejemnika storitev.

Za namene te opredelitve:

- i) ‚na daljavo‘ pomeni, da se storitev opravi, ne da bi bile stranke sočasno navzoče;
- ii) ‚elektronsko‘ pomeni, da se storitev pošlje na začetnem kraju in sprejme na cilju z elektronsko opremo za obdelavo (skupaj z digitalnim zgoščevanjem) in shranjevanje podatkov ter se v celoti prenaša, pošilja in sprejema po žici, radijsko, z optičnimi ali drugimi elektromagnetnimi sredstvi;
- iii) ‚na zahtevo prejemnika storitev‘ pomeni, da se storitev opravi s prenosom podatkov na posamezno zahtevo.

Okvirni seznam storitev, ki jih ta opredelitev ne zajema, je določen v Prilogi I;

[...].“

- 7 Člen 10 te direktive določa:

„Direktiva 98/34/ES, kakor je bila spremenjena z akti iz dela A Priloge III k tej direktivi, se razveljavi, brez poseganja v obveznosti držav članic glede rokov za prenos v nacionalno pravo direktiv, navedenih v delu B Priloge III k razveljavljeni direktivi in v delu B Priloge III k tej direktivi.

Sklicevanja na razveljavljeno direktivo se štejejo kot sklicevanja na to direktivo in se berejo v skladu s korelacijsko tabelo iz Priloge IV.“

- 8 V skladu s členom 11 Direktive 2015/1535 je ta začela veljati 7. oktobra 2015, dvajseti dan po objavi v Uradnem listu Evropske unije.

Francosko pravo

- 9 Člen L. 5125-25, drugi odstavek, zakonika o javnem zdravju v različici, ki se uporablja za dejansko stanje v postopku v glavni stvari (v nadaljevanju: zakonik o javnem zdravju), določa:

„Farmacevti ne smejo sprejemati naročil zdravil in drugih izdelkov ali predmetov iz člena L. 4211-1 prek običajnih posrednikov ter na dom prodajati in distribuirati zgoraj navedenih zdravil, izdelkov ali predmetov, katerih naročilo bi tako prejeli.“

10 Člen L. 5125-26 tega zakonika določa:

„Prepovedano je javnosti prodajati vsa zdravila, izdelke in predmete iz člena L. 4211-1 prek trgovskih hiš, nabavnih združenj ali ustanov, ki jih imajo v lasti ali upravljajo osebe, ki nimajo ene od diplom, pričeval ali drugih dokazil, omenjenih v členu L. 4221-1.“

11 Člen L. 5125-33 navedenega zakonika določa:

„Elektronsko trgovanje z zdravili je gospodarska dejavnost, s katero farmacevt na daljavo in elektronsko ponuja ali zagotavlja prodajo na drobno in izdajanje zdravil za uporabo v humani medicini javnosti ter v ta namen zagotavlja zdravstvene informacije na spletu.

Dejavnost elektronskega trgovanja se izvaja prek spletnega mesta lekarne.

Vzpostavitev in upravljanje takega spletnega mesta sta pridržana izključno za naslednje farmacevte:

1. Farmacevt, ki je izvajalec lekarniške dejavnosti;
2. Farmacevt, ki vodi vzajemno ali rudarsko lekarno izključno za njihove člane.

Farmacevt, ki je izvajalec lekarniške dejavnosti ali vodja vzajemne ali rudarske lekarne, je odgovoren za vsebino spletnega mesta, ki jo objavi, in za pogoje, pod katerimi se izvaja dejavnost elektronskega trgovanja z zdravili.

Namestniki farmacevtov, ki jih je pooblastil eden od farmacevtov, navedenih v šestem odstavku, lahko sodelujejo pri upravljanju spletne strani lekarne.

Farmaceuti, ki nadomestijo izvajalce lekarniške dejavnosti ali vodje lekarn po smrti izvajalca, lahko upravljajo s spletnim mestom lekarne, ki ga je predhodno ustvaril izvajalec lekarniške dejavnosti.“

Spor o glavni stvari in vprašanja za predhodno odločanje

- 12 Družba Doctipharma je zasnovala spletno mesto www.doctipharma.fr, ki ga gosti družba Pictime Coreyre in na katerem so lahko internetni uporabniki prek spletnih mest lekarn kupovali farmacevtske izdelke in zdravila, za katera ni potreben zdravniški recept.
- 13 Ker je UDGPO, združenje lekarniških skupin, menilo, da je družba Doctipharma s storitvijo, ki jo je opravljala prek svojega spletnega mesta, sodelovala pri elektronskem trgovanju z zdravili, čeprav ni imela statusa farmacevta, je zoper družbi Doctipharma in Pictime Coreyre pri Tribunal de commerce de Nanterre (sodišče za gospodarske spore v Nanterru, Francija) vložilo tožbo, s katero je zahtevalo, naj se ugotovi, da je to spletno mesto nezakonito, in naj se pod grožnjo denarne kazni odredi prenehanje dejavnosti tega spletnega mesta.
- 14 Tribunal de commerce de Nanterre (sodišče za gospodarske spore v Nanterru) je s sodbo z dne 31. maja 2016 ugodilo zahtevam UDGPO. Presodilo je, da je spletno mesto www.doctipharma.fr, kar zadeva prodajo zdravil, nezakonito in je družbi Doctipharma v bistvu naložilo, naj preneha z elektronskim trgovanjem z zdravili na tem spletnem mestu.

- 15 Družba Doctipharma je vložila pritožbo pri Cour d'appel de Versailles (višje sodišče v Versaillesu, Francija), ki je sodbo sodišča prve stopnje s sodbo z dne 12. decembra 2017 razveljavilo, med drugim zato, ker je spletno mesto www.doctipharma.fr tehnična platforma, ki zdravil ne trži neposredno.
- 16 Cour de cassation (kasacijsko sodišče, Francija) je s sodbo z dne 19. junija 2019 navedeno sodbo zaradi kršitve člena L. 5125-25, drugi odstavek, in člena L. 5125-26 zakonika o javnem zdravju razveljavilo ter zadevo vrnilo v ponovno odločanje Cour d'appel de Paris (višje sodišče v Parizu, Francija), ki je predložitveno sodišče. Cour de cassation (kasacijsko sodišče) je na podlagi dejavnosti družbe Doctipharma, ki obsega predvsem povezovanje lekarniških farmacevtov in potencialnih pacientov za prodajo zdravil, sklepalo, da ima ta družba vlogo posrednika in je tako sodelovala pri elektronskem trgovanju z zdravili, ne da bi imela status farmacevta, s čimer naj bi kršila ti določbi.
- 17 Družba Doctipharma je pred predložitvenim sodiščem trdila, da je njena dejavnost omejena na tehnično vzdrževanje skupne rešitve za lekarniške farmacevte, da bi se jim omogočila urejanje in uporaba njihovih spletnih mest. V zvezi s tem se po eni strani sklicuje zlasti na člen 85c Direktive 2001/83. Po drugi strani trdi, da rešitve, sprejete v sodbi z dne 20. decembra 2017, Asociación Profesional Elite Taxi (C-434/15, EU:C:2017:981), ki se je nanašala na dejavnost nepoklicnih voznikov Uberja, ni mogoče prenesti na spor o glavni stvari.
- 18 V zvezi s tem predložitveno sodišče navaja, da lekarniški farmacevti drugače kakor nepoklicni vozniki družbe Uber poklicno prodajajo zdravila, katerih elektronska prodaja na daljavo je le dopolnitev te prodaje, in da ni razvidno, da družba Doctipharma posega v oblikovanje cen zdravil, ki se prodajajo na ta način, tako da dvomi, da je mogoče razlago Sodišča v sodbi z dne 20. decembra 2017, Asociación Profesional Elite Taxi (C-434/15, EU:C:2017:981), prenesti na obravnavani primer.
- 19 Nazadnje poudarja, da so značilnosti storitve, ki jo ponuja Doctipharma, in razlaga člena 85c Direktive 2001/83 predmet nasprotujočih si stališč francoskih sodišč, ki so morala odločiti o sporu o glavni stvari.
- 20 V teh okoliščinah je Cour d'appel de Paris (višje sodišče v Parizu) prekinilo odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predložilo ta vprašanja:
 - „1. Ali je treba dejavnost družbe Doctipharma, ki se izvaja na njenem spletnem mestu www.doctipharma.fr in prek njega, opredeliti kot ‚storitev informacijske družbe‘ v smislu Direktive [98/34]?
 2. Ali v tem primeru dejavnost družbe Doctipharma, ki se izvaja na njenem spletnem mestu www.doctipharma.fr in prek njega, spada na področje uporabe člena 85c [Direktive 2001/83]?
 3. Ali je treba člen 85c Direktive [2001/83] razlagati tako, da bi iz razlage členov L. 5125-25 in L. 5125-26 zakonika o javnem zdravju izhajajoča prepoved dejavnosti družbe Doctipharma, ki se izvaja na njenem spletnem mestu www.doctipharma.fr in prek njega, pomenila omejitev, ki je utemeljena z varovanjem javnega zdravja?
 4. Če ni tako, ali je treba člen 85c Direktive [2001/83] razlagati tako, da dovoljuje dejavnost družbe Doctipharma, ki se izvaja na njenem spletnem mestu www.doctipharma.fr in prek njega?

5. Ali je v tem primeru prepoved dejavnosti družbe Doctipharma, ki izhaja iz razlage Cour de cassation (kasacijsko sodišče) glede členov L. 5125-25 in L. 5125-26 zakonika o javnem zdravju, utemeljena z varovanjem javnega zdravja v smislu člena 85c Direktive [2001/83]?
6. Če ni tako, ali je treba člen 85c Direktive [2001/83] razlagati tako, da dovoljuje dejavnost , storitve informacijske družbe‘, ki jo ponuja družba Doctipharma?“

Vprašanja za predhodno odločanje

Prvo vprašanje

21. Predložitveno sodišče s prvim vprašanjem sprašuje, ali je treba dejavnost družbe Doctipharma, ki se izvaja na njenem spletnem mestu www.doctipharma.fr in prek njega, opredeliti kot ,storitev informacijske družbe‘ v smislu Direktive 98/34?
22. Na eni strani je treba poudariti, da je bila, kot izhaja iz členov 10 in 11 Direktive 2015/1535, Direktiva 98/34 razveljavljena z učinkom od 7. oktobra 2015. Družba Doctipharma v svojem stališču navaja, da so bile storitve iz postopka v glavni stvari opravljene do leta 2016, iz predloga za sprejetje predhodne odločbe pa je razvidno, da je bilo s sodbo z dne 31. maja 2016 družbi Doctipharma naloženo, naj preneha z elektronskim trgovanjem z zdravili na svojem spletnem mestu. Tako naj bi se določbe Direktive 2015/1535 *ratione temporis* uporabljale tudi za dejansko stanje v postopku v glavni stvari.
23. Vendar je treba opozoriti, da je besedilo člena 1, točka 2, Direktive 98/34 in člena 1(1)(b) Direktive 2015/1535, ki opredeljujeta pojem „storitev informacijske družbe“, enako.
24. Na drugi strani je iz spisa, ki je na voljo Sodišču, razvidno, da se storitev, ki jo ponuja družba Doctipharma, opravlja na spletnem mestu in zajema povezovanje farmacevtov in strank za prodajo zdravil, za katera ni potreben zdravniški recept, prek spletnih strani lekarn, ki so naročene na to storitev.
25. Zato je treba razumeti, da predložitveno sodišče s prvim vprašanjem v bistvu sprašuje, ali je treba člen 1, točka 2, Direktive 98/34 in člen 1(1)(b) Direktive 2015/1535 razlagati tako, da storitev, ki se opravlja na spletnem mestu in zajema povezovanje farmacevtov in strank za prodajo zdravil, za katera ni potreben zdravniški recept, na spletnih straneh lekarn, ki so naročene na to storitev, spada pod pojem „storitev informacijske družbe“ v smislu teh določb.
26. V zvezi s tem člen 1, točka 2, Direktive 98/34 in člen 1(1)(b) Direktive 2015/1535 pojem „storitev informacijske družbe“ opredeljujeta kot „katero koli storitev, ki se običajno opravi odplačno, na daljavo, elektronsko in na posamezno zahtevo prejemnika storitev“.
27. V obravnavanem primeru je treba v zvezi s prvim pogojem iz teh določb opozoriti, da v skladu z ustaljeno sodno prakso ni nujno, da plačilo za storitev, ki jo opravi ponudnik v okviru gospodarske dejavnosti, plačajo osebe, ki imajo od nje korist (glej v tem smislu sodbi z dne 15. septembra 2016, *Mc Fadden*, C-484/14, EU:C:2016:689, točka 41, in z dne 4. maja 2017, *Vanderborght*, C-339/15, EU:C:2017:335, točka 36).

- 28 Tako za opredelitev storitve, kakršna je ta iz postopka v glavni stvari, kot storitve, ki spada pod pojem „storitev informacijske družbe“ v smislu člena 1, točka 2, Direktive 98/34 in člena 1(1)(b) Direktive 2015/1535, ni pomembno, ali se ta storitev osebi, ki kupi zdravilo brez recepta, opravi brezplačno, saj ta storitev privede do tega, da se med ponudnikom te storitve in vsakim farmacevtom, ki navedeno storitev uporabi, sklene pogodba o opravljanju storitev, ki vključuje plačilo.
- 29 Prav tako v zvezi s tem ni pomembno dejstvo, da so jo, kot je navedla družba Doctipharma, v skladu s splošnimi prodajnimi pogoji farmacevta, ki so naročeni na njeno platformo, plačevali na podlagi pavšala ali, kot je navedla francoska vlada, dejstvo, da je bila storitev, ki jo je opravljala družba Doctipharma, pogojena z mesečno naročnino, ki so jo farmacevta stranke plačevali družbi Doctipharmi, in povratnim plačilom deleža zneska prodaje, ki se pobere na platformi.
- 30 Iz tega izhaja, da je treba, s pridržkom preverjanj, ki jih mora opraviti predložitveno sodišče, vsekakor šteti, da je bila storitev iz postopka v glavni stvari opravljena za plačilo.
- 31 V zvezi z drugim in tretjim pogojem iz člena 1, točka 2, Direktive 98/34 in člena 1(1)(b) Direktive 2015/1535 se za storitev, ki jo opravlja družba Doctipharma, glede na njene značilnosti lahko šteje, da se opravlja na daljavo in elektronsko v smislu navedenih določb, saj se povezava med kupcem in farmacevtom vzpostavi prek spletnega mesta brez sočasne navzočnosti ponudnika storitve na eni strani in stranke ali farmacevta na drugi strani, kar bo moralo preveriti predložitveno sodišče.
- 32 V zvezi s četrtem pogojem iz člena 1, točka 2, Direktive 98/34 in člena 1(1)(b) Direktive 2015/1535 je iz spisa, s katerim razpolaga Sodišče, in zlasti iz opisa storitve, ki jo opravlja družba Doctipharma, razvidno, da se ta storitev opravlja, prvič, na individualno zahtevo farmacevtov, ki se morajo za to, da bi lahko koristili navedene storitve, naročiti na spletno mesto Doctipharma, in drugič, na individualno zahtevo strank, ki morajo ustvariti uporabniški račun, da bi lahko dostopale do spletnih mest izbranih farmacevtov in na podlagi naročila kupile zdravila, za katera ni potreben zdravniški recept.
- 33 Iz tega sledi, da je treba storitev, kakršna je ta, ki jo opravlja družba Doctipharma, s pridržkom preverjanj, ki jih mora opraviti predložitveno sodišče, opredeliti kot „storitev informacijske družbe“ v smislu člena 1, točka 2, Direktive 98/34 in člena 1(1)(b) Direktive 2015/1535.
- 34 Te ugotovitve ni mogoče ovreči s sodno prakso Sodišča iz sodb z dne 20. decembra 2017, Asociación Profesional Elite Taxi (C-434/15, EU:C:2017:981), z dne 19. decembra 2019, Airbnb Ireland (C-390/18, EU:C:2019:1112), in z dne 3. decembra 2020, Star Taxi App (C-62/19, EU:C:2020:980).
- 35 Iz te sodne prakse namreč izhaja, da je treba storitev, katere namen je povezati stranke in ponudnike drugih raznolikih storitev in ki izpolnjuje vse pogoje iz člena 1, točka 2, Direktive 98/34 in člena 1(1)(b) Direktive 2015/1535, opredeliti kot „storitev informacijske družbe“, če se taka storitev loči od storitev drugačne narave, ki jih opravljajo ti ponudniki. Vendar mora veljati nasprotno, če se izkaže, da je ta storitev povezovanja sestavni del celotne storitve, katere glavni element spada pod drugo pravno opredelitev, kot je „storitev informacijske družbe“ (sodba z dne 3. decembra 2020, Star Taxi App, C-62/19, EU:C:2020:980, točka 49 in navedena sodna praksa).

- 36 Kot pa je generalni pravobranilec navedel v točkah 28 in 29 sklepnih predlogov, ni verjetno, da bi bila storitev povezovanja farmacevtov in strank za prodajo zdravil, za katera ni potreben zdravniški recept, prek spletnih mest lekarn, ki so naročene na to storitev, sestavni del celotne storitve, katere glavni element ne ustreza opredelitvi „storitve informacijske družbe“.
- 37 Ker torej za takšno storitev ni posebne pravne ureditve, za odgovor na prvo vprašanje ni treba upoštevati razlage in meril, ki izhajajo iz sodb, navedenih v točki 34 te sodbe.
- 38 Glede na zgornje preudarke je treba na prvo vprašanje odgovoriti, da je treba člen 1, točka 2, Direktive 98/34 in člen 1(1)(b) Direktive 2015/1535 razlagati tako, da storitev, ki se opravlja na spletnem mestu in zajema povezovanje farmacevtov in strank za prodajo zdravil, za katera ni potreben zdravniški recept, prek spletnih mest lekarn, ki so naročene na to storitev, spada pod pojem „storitev informacijske družbe“ v smislu teh določb.

Vprašanja od drugega do šestega

- 39 Predložitveno sodišče z vprašanji od drugega do šestega, ki jih je treba obravnavati skupaj, v bistvu sprašuje, ali je treba člen 85c Direktive 2001/83 razlagati tako, da lahko države članice na podlagi te določbe prepovejo opravljanje storitve povezovanja farmacevtov in strank na spletnem mestu za prodajo zdravil, za katera ni potreben zdravniški recept, prek spletnih mest lekarn, ki so naročene na to storitev.
- 40 V zvezi s tem je treba spomniti, da je bil s členom 1, točka 20, Direktive 2011/62 v Direktivo 2001/83 vstavljen naslov VIIa, „Prodaja javnosti na daljavo“. Ta naslov med drugim vsebuje člen 85c te direktive o prodaji zdravil javnosti na daljavo.
- 41 Iz te določbe izhaja, prvič, da morajo države članice dovoliti prodajo zdravil, za katera ni potreben zdravniški recept, javnosti na daljavo prek storitev informacijske družbe, kakor določa Direktiva 98/34. Z zakonodajo države članice se lahko namreč prepove ponujanje v prodajo javnosti na daljavo le zdravil na recept.
- 42 Drugič, člen 85c v odstavku 1 določa pogoje v zvezi z osebami, zdravili in spletnimi mesti za prodajo zdravil javnosti na daljavo prek storitev informacijske družbe, katerih izpolnjevanje morajo zagotoviti države članice.
- 43 Natančneje, v zvezi z osebami, ki imajo dovoljenje ali pravico za tako prodajo, je v točki (a) tega odstavka 1 pojasnjeno, da mora imeti fizična ali pravna oseba, ki ponuja taka zdravila, „v skladu z [...] zakonodajo države članice, v kateri ima sedež“, dovoljenje ali pravico za izdajanje teh zdravil na daljavo.
- 44 Pristojnost, ki jo imajo tako države članice, je dopolnjena z odstavkom 6 navedenega člena 85c, ki določa, da so države članice pristojne tudi za kaznovanje oseb, ki niso navedene v odstavku 1 tega člena in javnosti ponujajo v prodajo zdravila na daljavo prek storitev informacijske družbe, kakor določa v Direktivi 98/34.
- 45 Zato so samo države članice pristojne za določitev fizičnih ali pravnih oseb, ki imajo dovoljenje ali pravico za izdajanje zdravil javnosti na daljavo.

- 46 V zvezi s pogoji, ki lahko veljajo za prodajo javnosti na daljavo prek storitev informacijske družbe, je treba poudariti, da lahko države članice v skladu s členom 85c(2) Direktive 2001/83 postavijo pogoje za prodajo na drobno zdravil za prodajo javnosti na daljavo prek storitev informacijske družbe na svojem ozemlju.
- 47 Kot izhaja iz besedila te določbe, pa lahko države članice take pogoje za prodajo na drobno postavijo le, če so ti „utemeljeni iz razlogov varovanja javnega zdravja“.
- 48 Za ugotovitev, ali je storitev, kot je storitev, ki jo opravlja družba Doctipharma, mogoče prepovedati na podlagi nacionalnih zakonodaj, sprejetih v skladu s členom 85c(1)(a) Direktive 2001/83, mora predložitveno sodišče presoditi, ali je treba ob upoštevanju značilnosti te storitve povezovanja farmacevtov in strank za spletno prodajo zdravil, za katera ni potreben zdravniški recept, šteti, da ponudnik navedene storitve z lastno storitvijo, ločeno od prodaje, zgolj povezuje prodajalce s strankami, ali pa je treba šteti, da ta ponudnik sam opravlja prodajo.
- 49 V zvezi s tem mora predložitveno sodišče na podlagi povsem dejanske presoje ugotoviti ne naravo storitve, ki jo opravlja družba Doctipharma, ki je, kot je Sodišče navedlo v odgovoru na prvo vprašanje, storitev informacijske družbe, ampak kdo, družba Doctipharma ali farmacevti, ki uporabljajo storitve, ki jih ta družba zagotavlja, prodaja zdravila, za katera ni potreben recept.
- 50 Če bi se po tej analizi ob upoštevanju posebnih značilnosti storitve, ki jo opravlja družba Doctipharma, ugotovilo, da je treba šteti, da družba Doctipharma sama opravlja prodajo, potem člen 85c(1)(a) Direktive 2001/83 ne nasprotuje temu, da država članica, na katere ozemlju ima ta družba sedež, prepove to storitev.
- 51 Kot je namreč razvidno iz točk od 43 do 45 te sodbe, so samo države članice pristojne za opredelitev oseb, ki imajo dovoljenje ali pravico prodajati zdravila, za katera ni potreben zdravniški recept, javnosti na daljavo prek storitev informacijske družbe. Francoski organi lahko torej prodajo takih zdravil na daljavo prek teh storitev omejijo le na osebe, ki imajo status farmacevta.
- 52 Če pa bi predložitveno sodišče ugotovilo, da gre pri tej storitvi zgolj za povezovanje prodajalcev s strankami, tako da družba Doctipharma opravlja lastno storitev, ločeno od prodaje, potem te storitve na podlagi člena 85c(1)(a) Direktive 2001/83 ni mogoče prepovedati z utemeljitvijo, da je ta družba sodelovala pri elektronskem trgovanju z zdravili, ne da bi imela status farmacevta.
- 53 Poleg tega v takem primeru storitev, ki jo opravlja družba Doctipharma, ne bi spadala pod pojem „pogoji za prodajo na drobno“ zdravil, ki se ponujajo v prodajo javnosti na daljavo v smislu člena 85c(2) Direktive 2001/83, in je ne bi bilo mogoče prepovedati niti na podlagi te določbe.
- 54 Kot je namreč razvidno iz odgovora na prvo vprašanje, je treba storitev, ki se opravlja na spletnem mestu in zajema povezovanje farmacevtov in strank za prodajo zdravil, za katera ni potreben zdravniški recept, prek spletnih mest lekarn, ki so naročene na to storitev, opredeliti kot „storitev informacijske družbe“ v smislu člena 1, točka 2, Direktive 98/34 in člena 1(1)(b) Direktive 2015/1535.
- 55 Člen 85c(1) Direktive 2001/83 pa izrecno določa, da brez poseganja v nacionalno zakonodajo, ki prepoveduje ponujanje zdravil na recept v prodajo javnosti na daljavo, države članice zagotovijo, da se zdravila ponudijo v prodajo javnosti na daljavo prek storitev informacijske družbe, kakor določa Direktiva 98/34.

- 56 Zato bi bilo nedosledno šteti, da države članice na podlagi člena 85c(2) Direktive 2001/83 lahko prepovejo uporabo take storitve.
- 57 Glede na zgoraj navedeno je treba na vprašanja od drugega do šestega odgovoriti, da je treba člen 85c Direktive 2001/83 razlagati tako, da države članice na podlagi te določbe lahko prepovejo opravljanje storitve povezovanja farmacevtov in strank na spletnem mestu za prodajo zdravil, za katera ni potreben zdravniški recept, prek spletnih mest lekarn, ki so naročene na to storitev, če se ob upoštevanju značilnosti navedene storitve izkaže, da ponudnik te storitve sam prodaja taka zdravila, ne da bi imel za to po zakonodaji države članice, na katere ozemlju ima sedež, dovoljenje ali pravico.

Stroški

- 58 Ker je ta postopek za stranke v postopku v glavni stvari ena od stopenj v postopku pred predložitvenim sodiščem, to odloči o stroških. Stroški za predložitev stališč Sodišču, ki niso stroški omenjenih strank, se ne povrnejo.

Iz teh razlogov je Sodišče (drugi senat) razsodilo:

- Člen 1, točka 2, Direktive 98/34/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 22. junija 1998 o določitvi postopka za zbiranje informacij na področju tehničnih standardov in tehničnih predpisov o storitvah informacijske družbe, kakor je bila spremenjena z Direktivo 98/48/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. julija 1998, in člen 1(1)(b) Direktive (EU) 2015/1535 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 9. septembra 2015 o določitvi postopka za zbiranje informacij na področju tehničnih predpisov in pravil za storitve informacijske družbe,**

je treba razlagati tako, da

storitev, ki se opravlja na spletnem mestu in zajema povezovanje farmacevtov in strank za prodajo zdravil, za katera ni potreben zdravniški recept, prek spletnih mest lekarn, ki so naročene na to storitev, spada pod pojem „storitev informacijske družbe“ v smislu teh določb.

- Člen 85c Direktive 2001/83/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 6. novembra 2001 o zakoniku Skupnosti o zdravilih za uporabo v humani medicini, kakor je bila spremenjena z Direktivo 2011/62/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 8. junija 2011,**

je treba razlagati tako, da

države članice na podlagi te določbe lahko prepovejo opravljanje storitve povezovanja farmacevtov in strank na spletnem mestu za prodajo zdravil, za katera ni potreben zdravniški recept, prek spletnih mest lekarn, ki so naročene na to storitev, če se ob upoštevanju značilnosti navedene storitve izkaže, da ponudnik te storitve sam prodaja taka zdravila, ne da bi imel za to po zakonodaji države članice, na katere ozemlju ima sedež, dovoljenje ali pravico.

Podpisi